

Kazatel: Josef Hurta

Čtení: 2 Kr 4, 8 – 28

Text: 2 Kr 4, 29 – 37 *Jednoho dne procházel Eliša Šúnemem. Tam byla znamenitá žena. Ta ho přiměla, aby u ní pojezdil chléb. Kdyžkoli pak tudy procházel, zašel tam, aby pojezdil chléb. Řekla svému muži: "Hle, vím, že muž Boží, který kolem nás často chodívá, je svatý. Udělejme malý zděný pokojík na střeše a dejme mu tam lůžko, stůl, stoličku a svícen. Kdyžkoli k nám přijde, může se tam uchýlit." Jednoho dne tam opět přišel, uchýlil se do pokojíku na střeše a ulehl tam. Pak řekl svému mládenci Géchazímu: "Zavolej tu Šúnemanku!" Zavolal ji a ona před něj předstoupila. Právil mu: "Řekni jí: »Hle, staráš se o nás se vši péčí. Co bych pro tebe mohl udělat? Mám se za tebe přimluvit u krále nebo u velitele vojska?«" Odpověděla: "Bydlím spokojeně uprostřed svého lidu." I otázal se Eliša: "Co bych pro ni mohl udělat?" Géchazí odpověděl: "Přece něco. Nemá syna a její muž je starý." Tu řekl Eliša: "Zavolej ji." Zavolal ji a ona zůstala stát u vchodu. Řekl: "V jistém čase, po obvyklé době, budeš chovat syna." Ona řekla: "Ne, můj pane, muži Boží, nelži své služebnici!" Ale žena počala a v jistém čase, po obvyklé době, porodila syna, jak jí Eliša předpověděl. Když dítě vyrostlo, vyšlo jednoho dne k otci za ženci. Řeklo svému otci: "Má hlava, ach, má hlava!" On přikázal mládenci: "Dones je matce." Ten je odnesl a odevzdal matce. Seděla jí na kolenou až do poledne a zemřelo. Ona vyšla naboru a uložila je na lůžko muže Božího, zavřela za ním a vyšla. Pak zavolala svého muže a řekla mu: "Pošli mi jednoho z mláďenců a jednu oslici. Pospíším k muži Božímu a vrátím se." On řekl: "Proč jdeš k němu dnes? Není novoluní ani den odpočinku." Řekla: "To je v pořádku." Osedlala oslici a řekla svému mládenci: "Pobáněj ji a běž, nezdržuj se kvůli mně v jízdě, leč bych ti řekla." I jela, až přišla k muži Božímu na horu Karmel. Jak jí muž Boží zdálky spatřil, řekl svému mládenci Géchazímu: "Hle, to je ta Šúnemanka. Běž jí naproti a zeptej se jí: »Je vše v pořádku s tebou, s tvým mužem i s tvým dítětem?«" Ona řekla: "V pořádku." Ale když přišla k muži Božímu na horu, chopila se jeho nobou. Géchazí přistoupil a chtěl ji odstrčit. Muž Boží však řekl: "Nech ji, má bořko v duši. Hospodin mi to zatajil a neoznámil mi to." Ona řekla: "Což jsem si syna od svého pána vyžádala? Což jsem neřekala, abys mě nešálil?" Eliša řekl Géchazímu: "Opásej si bedra, vezmi si do ruky mou hůl a jdi. Potkáš-li někoho, nezdrav ho, a pozdraví-li tě někdo, neodpovídej. Mou hůl polož na tvář." Ale chlapcova matka řekla: "Jakože živ je Hospodin a jakože živa je tvá duše, nepustím se tě!" I povstal a šel za ní. Géchazí je předešel a položil hůl na chlapcovu tvář, ale ten se neozval a nic nenechal. Vrátil se tedy vstříc Elišovi a ohlásil mu: "Chlapec se neprobudil." Eliša vešel do domu, a hle, mrtvý chlapec byl uložen na jeho lůžku. Vstoupil, zavřel dveře, aby byli sami, a modlil se k Hospodinu. Pak se zdvihl, položil se na dítě, vložil svá ústa na jeho ústa, své oči na jeho oči a své dlaně na jeho dlaně; byl nad ním skloněn, dokud se tělo dítěte nezabrálo. Potom se obrátil a prošel se domem sem a tam. Vrátil se a sklonil se nad chlapcem; ten sedmkrát kýchl a otevřel oči. Eliša zavolal Géchazího a řekl: "Zavolej tu Šúnemanku!" Zavolal ji. Když k němu přišla, řekl: "Vezmi si svého syna." Vstoupila, padla mu k nohám a poklonila se až k zemi. Pak si vzala svého syna a odešla.*

Četli jsme: znamenitá žena byla ta Šúnemanka. V Šúnemu byly vůbec znamenité ženy. Jedna z nich, velmi krásná dívka, opatrovala krále Davida, když už byl starý. Žena, o níž čteme nyní, opatruje Elišu. Dokonce mu postaví pokojík na střeše svého domu. Svůj dům, svůj život, zastrešuje Boží přítomností. Tím vyjadřuje svoji zbožnost, protože Eliša je pro ni svatý muž, prorok Hospodinův. Eliša by se rád této ženě za její služby nějak odvděčil. Ptá se jí: „Co bych pro tebe mohl udělat?“ Ale ona nic nechce. S díky odmítne slovy, v nichž se mísí pokora se skromností. Eliša se tedy radí se svým služebníkem Géchazím a ten navrhuje: „Ta žena má jednu skrytou bolest. Je bezdětná a nemá naději, že se to změní, protože její muž je starý.“ Stojí za to zmínit, že téměř všechny výjimečné ženy v bibli měly podobnou zkušenost. „Zavolej tu ženu,“ řekne Eliša. Ona přišla, ale zůstala stát jen ve dveřích. Dál se ani neodvážila. A on jí řekl: „V jistém čase, po obvyklé době, budeš chovat syna.“

Její reakcí na prorokovo slovo však vůbec nebyla radost. „Ne, můj pane, muži Boží, nelži své služebnici!“ Dokonce není schopná se tomu ani trpce zasmát jako Abrahamova Sára. Vůbec není schopná něco takového přijmout. Za ta léta už dávno rezignovala na všechny pokusy dělat si nějaké naděje. Vždyť přece všechny byly vždycky plané. Proto ta hořká reakce: „Nelži své služebnici.“ Eliša by asi udělal lépe, kdyby bolavou ránu v životě této ženy vůbec neotvíral. Mohl říci něco jiného, jenom, prosím vás pěkně, ne toto! I po těch letech je to stále její citlivé místo a nezhojená bolest.

To nenarozené dítě v dnešním příběhu ztělesňuje naše nejrůznější nenaplněná přání, tužby, na které jsme už dávno rezignovali, touhy, které jsme potlačili a běda, kdyby tyto rány někdo začal znovu jítřit. Nicméně po Elišově slovu něco v té ženě opravdu vzkličilo. Ta žena teď opravdu počala a porodila syna. Ovšem, abych řekl pravdu, to skutečně přání nemělo dlouhý život. Dítě sice vyrostlo, ale celé to zhatila jeho bolest hlavy: „Má hlava, ach, má hlava!“ nařikalo dítě a v poledne zemřelo matce na kolenou. Krásné sny vzaly za své. Cím všim se to dítě mohlo stát, nebýt té protivné bolesti hlavy! „Což jsem neřekala, abys mě nešálil?“ vyčte později žena Elišovi.

I v této osobní tragédii ovšem stále vidíme ženu, která svoji bolest dusí v sobě. Není jako ženy, které se ze svého neštěstí vypovídají. Ona o své bolesti nikdy nikomu nic neřekne. Ani svému manželovi, který se jí ptá: „Proč jdeš k muži Božímu? Není novoluní ani den odpočinku.“ Ona jen řekla: „To je v pořádku.“ Slyšíte? „To je v pořádku!“ Přitom nic není v pořádku. I ta poslední naděje v ní zhasla. Dítě je mrtvé. Jaká obrovská bolest, kterou dusí v sobě a ona řekne: „To je v pořádku.“

Než přišla k Elišovi, poslal jí vstříc mládence, aby se jí zeptal: „Je vše v pořádku s tebou, s tvým mužem i s tvým dítětem?“ A víte, co ona opět odpověděla? „V pořádku.“ Chápete, co se tu děje? Ta žena, která léta potlačovala svou bolest, své nejvnitřnější touhy a přání, i nyní stále opakuje tutéž větu: „Ano, je to tak v pořádku.“

Ale když přišla k muži Božímu na horu, chopila se jeho nohou. To je výmluvné gesto a nyní také jediné, čeho je schopna. Chytí se Elišových nohou. Géchazí přistoupil a chtěl ji odstrčit podobně, jako učedníci jednou odháněli od Ježíše jinou ženu se slovy: „Zbav se jí, vždyť za námi křičí.“ Muž Boží však řekl: „Nech ji, má hořko v duši. Hospodin mi to zatajil a neoznámil mi to.“ Inu, Hospodin všechno neoznamuje. Na něco musíme přijít sami. A když má někdo kolem nás hořko v duši, nedozvíme se to tak, že si otevřeme bibli a tam si to přečteme.

Následně Eliša posílá svého služebníka Géchazího, aby dítě znovu přivedl k životu Boží mocí, kterou v příběhu reprezentuje Elišova hůl. Říká přitom tatáž slova, která později použil Ježíš, když poslal své vlastní učedníky uzdravovat a vyhánět demony. „Potkáš-li někoho, nezdrav ho, a pozdraví-li tě někdo, neodpovídej.“ Tento zvláštní příkaz vyjadřuje, jak naléhavou a akutní pomoc musí Boží služebníci často přinášet. Žena se však se službou Géchazího nespokojí. „Jakože živ je Hospodin, nepustím se tě!“ říká Elišovi a drží se jeho nohou jako klíště. Připomíná tu Jákoba u potoka Jabok, který zápasil s Hospodinem o požehnání a odmítal se Hospodina pustit, dokud mu nepožehná. I Šúnemanka se nyní už nehodlá vzdát v zápase, který sice sama nevyvolala, ale z něhož už nemíní ustoupit a vyjít poražena jako v minulosti. Géchazí se stejně ukáže neschopný pomoci, opět podobně jako učedníci, kteří také, jak čteme v bibli, nedokázali uzdravit posedlého, a musel přijít sám Ježíš, aby ho uzdravil.

Nyní Eliša vstupuje do domu, tak jako Ježíš do domu Jairova, a zavírá dveře tohoto intimního prostoru před zraky senzacechtivých zvědavců. Tady není nic pro cizí uši. Mrtvý chlapec byl uložen na jeho lůžku. Vstoupil, zavřel dveře, aby byli sami, a modlil se k Hospodinu. Modlitba v pokojíku duše a s mrtvou touhou srdce. Pak se zdvihl, položil se na dítě, vložil svá ústa na jeho ústa, své oči na jeho oči a své dlaně na jeho dlaně. Dítě, tato zhynulá touha jedné ženy nemůže obžít, nespojí-li se s Božími touhami a záměry. Mrtvé dítě tu leží jako zjitřená a bolavá rána člověka, který nevěří, že Bůh má v moci přivádět k životu co zahynulo. Někdy člověk neuvěří, dokud se Bůh nedotkne jeho ran. V Kristu jsou však naše rány i Ježíšovými ranami. Dotýkáme-li se svých bolestí, dotýkáme se ran Ježíšových. „Pojď, a dotkni se mých ran“, říká Ježíš Tomášovi. „Polož svůj prst sem, pohleď na mé ruce a vlož svou ruku do rány v mém boku. Nepochybuj a věř!“

Zpravidla to není jedna rána, ale více. Nestačí uzdravit ruce a neuzdravit ústa. Nestačí uzdravit ústa a nechat být oči. Bůh uzdravuje celého člověka. Čteme: „Vložil svá ústa na jeho ústa, své oči na jeho oči a své dlaně na jeho dlaně.“ Ale ani to stále ještě není všechno. „Potom se obrátil a prošel se domem sem a tam.“ Nechat Elišu projít celým domem sem a tam, to je jako nechat Boha projít skrz naskrz svým životem. Život je náš dům. Možná jsme v něm vystavěli Bohu pokojík na střeše. To je naše zbožnost. Ale v tom domě jsou i nejrůznější zákoutí a skryše, a dokonce i ty pověstné třinácté komnaty. Teprve, když to vše Boží muž prošel, vrátil se a sklonil se nad chlapcem; ten sedmkrát kýchl a otevřel oči. Kýchání zbavuje těla toho, co mu brání volně dýchat. Podobně čteme i v evangeliích, že Ježíš vyhnal z Máří Magdalény sedmero duchů. I toto mrtvé dítě zakašle sedmkrát, než se mu otevrou oči a ono se může konečně svobodně nadechnout. To dítě skutečně ožije až poté, co je zbaveno všeho nezdravého. A my si říkáme: Pane, kolikrát se mám vykašlat na všelijaké křivdy a zranění, která si v sobě nosím? Snad až sedmkrát?

Zavolej tu Šúnemanku, poručil Eliša Géchazímu. Když přišla, řekl: „Vezmi si svého syna.“ I Ježíš na kříži vrací matce syna, ale jinak, než si představovala. Sám jako její syn totiž na kříži umírá. Od teď bude jejím synem Jan. I naše tužby a přání, to, co jsme si v životě počali, Bůh přetváří a mění tak, že to zlé odnáší s sebou na kříž a namísto toho nám vrací něco jiného a nového, co pro nás připravil.

A žena padla Elišovi k nohám a poklonila se až k zemi. Pak vzala svého syna a odešla.

Modlitba: *Pane, tobě nejsou lhostejné naše nářky. Ale neprokažuješ nám medvědí službu a neplníš naše přání podle našich představ. Přesto nás nenecháváš na pokoji, ale svobodně se procházíš našim životem, abys do něj přivedl vždy nový a také trochu jiný život. Amen.*

Přímluvná modlitba: *Pane náš, Ježíši Kriste, často nemáme odvahu prosit za věci, o nichž jsme dopředu přesvědčeni, že nemá cenu se za ně modlit. A tak se v této chvíli modlíme za lidi v beznadějně situaci, za lidi, kteří se cítí bezcenní, za lidi, kterým zbylo jen zornfalství, za lidi, kteří už nemají rádi ani sami sebe. Modlíme se za ty, kteří před sebou nevidí dobrou budoucnost, za ty, kteří se bojí světa, za ty, kteří neznají pocit bezpečí. Pane, my jsme jen služebníci neužiteční, ale tvoje moc je bez hranic. Zjev nám, že nás už naše viny nesvazují, protože jsou přibity na kříž. Zjev nám, že tvé probité ruce nás s láskou objímají. Zjev nám, že tvůj probodený bok uzdravuje naše tělo i duši i ducha, protože jsi naše bolesti vzal na sebe. Pane, zjev nám sám sebe jako našeho Spasitele a Vykupitele. Amen.*